

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50 —
 Egy hóra 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Nagy-utca 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
 Szinyei Gyula kávéházán (Kis-csapó-
 utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASÁRNAP KIVÉTELEZÉVEL

Hirdetési díj:

Négy hasábolj két sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán különösen megkötötték a díj felét minden külön bejárásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámtól magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilvántartás minden példát 50 krajczár.

Hirdetések felvételnek Szinyei Gyulán és a szerkesztőségben.

Kéziratok nem adának vissza.

Győzelem és bukás!

Debreczen, febr. 4.

II.

(y) Hát elismertük, hogy az »osztrák párt« a lefolyt képviselőválasztáson győzött. Biztosította magának a számok többségét. Hogy milyen áron és mily eszközökkel: tisztán áll: ország-világ előtt.

És mégis, — mily ellentétnek látszik, az ellenzék lelkesült — megelégedett az eredmény után.

E megelégedés általános — a lelkesedés s jobb jövő reménye szivből fakadó: erkölcsi győzedelmünk elvitathatlan bére, öntudatunk erőt adó jutalma.

A sok igaztalan vád méltatlan és egyuttal ostoba guny fátyolán keresztül, mit a drága politikai lovagok: ellenfeleink, oly brutális és a kítűzött czélnak minden politikai tisztességet, minden erkölcsi bázist feláldozó vakmerőséggel — igyekeztek a nemzet szemére huzni, mégis kivillant egy előkelő, egy nagy tényező gondolatvilágából az elismerés a függetlenségi és 48-as párt elvei és politikai programja irányában. Látszik, hogy a szív beláthatatlan mély tengeréből — mint eltagadhatlan érzés lüktetett fel a gondolat, átszökött az agyba és megtestesülve szó lett belőle: az elismerés szava; bírálat és ítélet egy időben, mely, szeretjük hinni . . . vissza vezet a maga valódiságával, a maga egyszerűségével mintegy felbukkant, véletlenül talált igaz gyöngy . . . az emlékezés szivétjáró idegszálaiba oda, hol és mikor szabad lett a sajtó, szabad lett az ember Magyarországon . . . 1848-ba!

És a felgyújtott emlékezet lobogó szövétnekének fényes világánál magunk előtt látjuk Jókai-t a költőt, a mint a szabadság világhírű lantosával a magyar költészet büszkeségével Petőfi Sándorral karöltve ragyogó szemekkel, a lelkesedés szent tűzében égő arccal hirdeti az igét . . . a szabadságot! . . . A fényes Meteor eltűnt a csillagok közül, — halhatatlan lelkének örök tűzei égnek műveiben és eszméi — akkor közös eszmék — hála a gondviselésnek a magyar nép szívében, lelkében . . .

De az a fáklya, mit Jókai tartott kezében: kialudt; égő zsarátnokát az életküzdelem viharai kicsavarták az ő kezéből is . . . És ime! a költő elejtett fényes szövétneke, mely a politikus által a kormánypart hajójának sötét, ködpárákkal telített üregébe vitetett áldozatul, a most lefolyt választási küzdelem hevében: szikrát vetett és elismerést adott a függetlenségi és 48-as párt politikai hitvallásának. Ime! a költő Jókai diadalt vesz a politika utvesztőjébe szállt politikuson . . .

Most mikor a függetlenségi és 48-as párt törekvéseit a magyar nép előtt szóval és írásban »hiu ábrándnak, hangzatos üres frázisnak, — megvalósíthatlan álomképnek« hirdették a kormánypart jelöltjei: mint elégtételt konstatáljuk, midőn ezuttal ismétéljük Jókai szavait, melyek erkölcsi győzedelmünk egyik részét képezik, hogy: »Magyarország függetlenségének eszméje oly magasra emelkedett, hogy azt a nép kebeléből kiirtani nem szabad . . . de nem is lehet! . . .

Hogy »nem lehet«: ezt megdönthetetlenül bizonyítják a tények — bizonyítja a nemzet maga.

Hogy »nem szabad«: ez bizonyítja a függetlenségi párt politikai törekvéseinek jogos voltát! Ezt az elismerést — oly helyről hallatva: rovásra vesszük. Valamint nem feledjük el azt a

biztosítást, hogy »a kormánypart Magyarország függetlenségének nem elvi ellensége.«

Fontos e kijelentés főleg akkor, midőn a nemzeti szuverenitás ténye gyakorlatilag kifejezésre jut, a törvényhozó testület tagjainak választása időszakában.

A történet joga szent az állam életében, azt büntetlenül megsérteni nem lehet . . .

Mi pedig — a függetlenségi párt — Magyarország történelmi jogát a magyar nemzetnek kizárólagos tulajdonjogát reklamáljuk; nem csupán a történelmi jog, a szerzett jog címén, hanem erkölcsi, vagyoni és kulturai tulsúlyánál fogva is, mely a magyar nemzetnek az országhoz való jogát az államnak s intézményeinek nemzeti és magyar jellegét nem csak számbeli és anyagi erejével támogatja, de körül ragyogja azt a szellem és kultúra fényével is.

In trinitate robor . . .

Jogos tehát azon politika, mely az elalkuvás rendszerét alkotmányos uton megdönteni célozza. Mely a magyar nemzet és állam elidegeníthetetlen szent tulajdonjogát a gyakorlati életbe is átültetni törekszik.

Mert Magyarország 1867-ben szabad egyezkedés útján a saját elhatározásából, bizonyos feltételekhez kötve és ideiglenesen mondott le szuverenitásának egyes attributumairól, világos fenntartásával annak, hogy mielőtt lemondás okai és feltételei megszűnnek, azokat teljehatalmúlag ismét visszaveheti.

Ezt sok, sok kormánypartú politikus eddig megtagadta . . .

A mikor tehát a nemzet a folytatott választási harcmodor és tenger viszszalés dacára 395 mandátum közzül 166-ot ellenzéki program alapján ad: akkor teljes joggal állíthatjuk, hogy az erkölcsi győzelem miénk és a nemzet megerősít, bátorít bennünket azon eltántoríthatlan törekvésünkben, meggyőződésünkben, hogy »azon a földön, melyre Árpád kiterjeszté hatalmát, független állam és szabadság és műveltség csak úgy állhat egyedül fenn: ha mindhármát a magyarnak nemzeti ereje alkotja meg, táplálja és védelmezi.«

Győzelmet kíván-e tehát Jókai e programnak, vagy bukást?

Hódított kerületek.

A függetlenségi és 48-as párt elhódította a kormányparttól a tabi, a hosszupályi, a nagyabonyi, a nagykanizsai, az udvardi, a pécsi, a nagyatádi, a tiszalóci, a kézdivásárhelyvidéki, a kádavásárhelyvárosi, a kápolnai, a letenyei, a zalaegerszegi, a zilahi, a fülöp-szállási, az ngyvidéki, a tatabányai, a győrszigeti, a bihari, a csákvári, a szolnoki, az ókanizsai, a gödöllői, a paksi, a szegedi II., a füleki, az érsekújvári; — az Ugron-féle 48-as párttól a gyomai, a mezőtúri, a körmenyi, a czegeledi; a nemzeti párttól a tétai, a putnoki; a pártonkivüliektől a hajdúnánási, a csengeri és az orosházi kerületet.

Az Ugron-féle 48-as párt elhódította a kormányparttól a szatmári, a szekelykeresztúri, a csikszentmártoni, a tápéi, a técsi, a nemzeti párttól a nagyajtai, a somlyóvásárhelyi kerületet.

A nemzeti párt elhódította a kormányparttól a vizaknai, a dunapataji, a jákóhalmai, a nagyidi, az erszébetvárosi, a zombori, az ujaradi, a csongrádi, a battonyai, az aradi, a kassai, a fogarasi, a kovásznai, a marosvásárhelyi, a budapesti III. kerületet, a függetlenségi és 48-as párttól a tasnádi, az Ugron-féle 48-as párttól a kesztelyi, a pártonkivüliektől a békéscsabai kerületet.

A kormánypart elvette a függetlenségi és 48-as párttól a kásznói, a siklósi, a sárvári, a balassagyarmati, a székesfehérvári, a kölesdi, a törökszentmiklósi, a szentgotthárdi, a szarvasi, a szilágysomlyói, a bodajki, a karansebesi, a békésgyulai, az ójászkaik, az Ugron-féle 48-as párttól a csik-karcz-

falvi, a köbölkúti, a sósi kerületet, a nemzeti párttól a héthársi, bala-vásári, a zalaszentgróthi, a körösbányai kerületet.

BELFÖLD.

Újabb választások. Zilahon Szemere Huba, a függetlenségi és 48-as párt jelöltje, 659 szavazatot kapott, Lőrinczy György volt képviselő s kormánypartú jelölt pedig 69-et. Lőrinczy ekkor visszalépett s Szemere Huba képviselővé kiküldötték. Papp Elek nádudvari képviselő beszéde leirhatatlan hatást keltett a győzelem felett érvendő nép közt. (A kormányparttól hódított kerület.) A szilágysomlyói kerületet, melyet eddig Vályi Árpád képviselt s melynek most Lázár István volt a függetlenségi jelöltje, a kormánypart elhódította. A técsi kerületben Pogány Sándor Ugron-partú győzött. (A kormányparttól hódított kerület.) Eddig Várady Gábor képviselte. A tasnádi kerületet a nemzeti párt elhódította a függetlenségi párttól. A nyirboghányi kerületben Kállay Lipót függetlenségi választott meg. Eddigél 86 függetlenségi és 48-as párti képviselőt számlál a képviselőház, tehát e pártnak a gyarapodása tizenkilencz, a mi oly fényes eredmény, minőt az országos pártok közül egy sem tud fölmutatni.

Az elkeresztelések ügyére vonatkozólag egyházi részről már a kormány elé terjesztették azokat a módokat, melyek — az egyház teletei dogmáinak érintése nélkül — alkalmasak lehetnek az ügy elintézésére. A hercegprímás vasárnap délután Csáky Albin gróf vallás és közoktatási miniszter látogatását fogadta és hosszabb ideig tanácskozott vele.

A képviselőház új elnöke. Tisza Lajos gróf — a »N. Fr. Pr.« értesülése szerint nem hajlandó elfogadni a képviselőház elnöki állását. Az idezett lap szerint most Bánffy Dező báró és Hieronymi Károly, a volt államtitkár vannak kombinációban.

A diósdai kerületben (Szilágymegye) gróf Almásy Imre kormánypartú jelölt, Dobay Antal függetlenséggel szemben képviselővé választott. (A függetlenségi párt veszített kerületet.)

A vaskapu szabályozása telen át is a legnagyobb erővel folyik. A Vaskapunál és Grébennél most is 400 ember dolgozik állandóan, sőt a napokban újabb 400 ember érkezett Fiuméből, kiket rögtön Gréberre küldtek. Tavasszal a meglévő szakaszokon kívül a Tahtalia és Izlálnál szintén szakaszokat nyitnak és a szabályozás munkálatai ott is megkezdődnek. Grébennél is nagyban halad a munka, bár a Duna az emelt gátban kárt okozott, de a Vaskapunál az eredmény hatalmas. Azon a helyen, hol még tavasszal a Duna hőmpolygott, már szárazon dolgoznak a munkások és a gát építése nagyban előrehaladt. Rupsics főmérnök Olaszországból, hová megrongált egészségének helyreállítása végett utazott, már közelebb visszaérkezik Orsovára.

Alhumánizmus.

(B) A XIX-ik század méltán nevezhető a humanizmus századának. Az emberszeretet, a testvériség elveit nemes tettekben valósította meg Jótékony egyletek, intézetek, kórházak, árvaházak, lelenczházak, népkonyhák, melegedőházak, menhelyek és számtalan efféle humanus intézeteket látunk minden művelt államban az árvák, szegények, betegek számára létesítve, sőt megszánja a társadalom a bűnösöket, az eltévedt lelkeket is, azokat is oltalma alá veszi; eltörölte a botbűntetést, számukra börtönpalotákat, szellős maggas termeket építtetett s ott meleg étellel, ruhával látja el őket s lehető kényelmükről híven gondoskodik.

Igazán méltán nevezhetjük századunkat a humanizmus századának.

De nekem úgy tetszik, hogy ez a humanizmus immár átszappant az alhumánizmus mezéjére s társadalmunk nem akarja észrevenni, hogy a felmelegített kigyó immár a keblét mardossa; nem akarja látni, hogy jótéteményeivel visszaélnék, hogymelengető szárnyai alatt a bűn bacillusai és filloxiéri búján szaporodnak. Lehetetlen nem látni és észre nem venni pedig, hogy napjainkban a humanizmus menyire szolgál a bűnnek, menyire felbátorítja és vakmerővé teszi a gonoszt.

Törvény elé állítják a bűnöst. — Ha tud jól hazudni, tagadni, esküdni: felmentik s szabadon bocsájtják. Hiába van a bíró meggyőződve arról, hogy a vádlott csakugyan gaz-

ember, de a §-nál fogva nincs joga letartóztatni. Sőt a tettenkapott tolvajt, gyújtogatót, még ha beösmérésben van is, nem szabad 24 órán tul fogva tartani, míg felette az ítélet ki nem mondják. És ha egyszer (száz eset közül egyszer) kiderül a gonoszság, elítélik a bűnöst, akkor bevezetik egy nagy börtönpalotába, hol tisztességes lakás, ételmelet kap, sőt betegség esetén ingyen meg is gyógyítják. És ugy kell vigyázni magára minden csendörnek, bírónak, ügyésznek, — hogy azon tisztelt gazembereknek egy hajszáluk meg ne görbüljön, mert akkor ők esnek bajba s egy deliquens miatt könnyen kenyer nélkül maradhat a legbecsületesebb hivatalnok.

Igazán difficile es satyram non scribere! Nem csodáljuk, ha hangokat hallunk emelkedni ez alhumánizmus, e valódi hőbort ellen, ha itt-ott halljuk ama veszedelmes hangot, hogy mai időben az igaz embernek soha sincs igaza, de a gazembernek jó dolga van.

Társadalmunk, a hol csak elnyomást lát, siet oda, hogy segítsen felemelni az elnyomottakat. Így siettet segíteni az elnyomottaknak véit cselédeken is a cselédtörvény által. Humanus törvény! Egy gazdát, a miért szemközti álló cselédjét pusztkázással megfenyítette: 10 frt. bírságra s 7 frt. eljárási költségre ítélte járásbírószágunk, a miért is aztán próbálja valaki megfenyíteni a cselédjét, rögtön perbe adja a gazdáját.

Még nem olyan régi időben is a cseléd ellakott egy-egy gazdánál 8—10 évig. — A leánycselédet az asszonya férjhez adta, a fiúcselédet a gazdája kiházasította. — Nem ment a lány férjhez pusztá kézzel s a fiúnak is volt egy pár tinója a gulyán, pedig kevés volt a cseléd bére. — A legelső kocsisnak faluhelyen 40 váltó forintja volt évenként, de nem báloztak el, hanem megtakarították. Megfenyítették akkor is a cselédet, sőt urambátyámnak a keze nagyon is hamar eljárt, — mégis ellakott a cseléd évekig egy háznál. Most, a legkisebb faluhelyen is nem évre, hanem hónapszámra szegődik a cseléd s nagyon ritka az, a ki egy évig egy háznál lakik. Sem férjhez nem megy, sem meg nem házasodik. de annál többet bálozik, éjszakázik stb.

Mi tehát a humanizmus eredménye? Az, hogy a cseléd lett az ur, s az ur lett a cseléd s mindkettő átkozta a mai viszonyokat. Az, hogy a faczér cselédség száma nőttön nő, a lelenczházak szaporodnak. Az, hogy a cselédből kivessz a hűség, ragaszkodás a csalárhoz a g a z d á b ó l kivesszett cselédje iránt a humanizmus, — mert kölcsönösen ellenségnek tekintik egymást. Bizony kár volt törvény által szentesíteni, törvényben kimondani, hogy a cseléd havi, félhavi felmondással elhet. Miért nem lehetett legalább félvre szabni a szolgálati időt, hadd tűrt volna egymásnak gazda és cseléd feléig.

Századunk humanizmusa eltörölte a botbűntetést a művelt államokban. így hazánkban is, sőt kiiltottuk a vesszőt az iskolatelemből is, úgy fogván fel a büntetésnek ezen nemét, mint a mely meggyalazza az embert, megöli a becsületérzést a szívében. Csak hogy, midőn a büntetés ezen nemét eltöröltük, nem teremtettünk egy új társadalmat is, mely a humanizmus ezen tényét megértse s arra méltó is legyen.

Az államnak egyik főczélja az, hogy a polgárok személy- és vagyonbiztonságát megővje, bizto-ítsa. E czél elérését a vallásos erkölcsi társulatok, felekezetek megkönnyítik az államnak azon erkölcsi és hitbéli hatás folytán, — melyet az iskola és templomok által a lelkiismeretre gyakorolnak. De ha ezen hatás alól valaki elvonja magát, ha tisztán erkölcsi hatás nem elegendő arra, hogy a becület útján megtartsa az egyént: akkor az állam kötelessége kényseríteni az illetőt — hogy visszatérjen az elhagyott utra.

Az a kérdés, hogy megbírja-e az állam fegyelmezni a gonoszokat, ha ő is csak humanus fegyvert használ? meg fogja-e övni az állam a polgárok személyét és vagyonbiztonságát, ha a testi büntetés fegyvertét s a halálos ítélet pallosát kijette kezéből?

E kérdés két táborra oszt bennünket. — Vannak elegen, kik ideális társadalmat vesznek alapul, hivatkoznak a humanizmusra, a

bűnösök megtérítésének nemes miszsiójára, emberbaráti szeretetre stb.

Gyönyörű theoria! krisztusi elv! nemes miszsió!

De bocsánat, ha a másik tábor híveivel tartok s azt mondom, hogy a társadalmat mindig olyannak kell vennünk, a milyen valóságban és nem olyannak, a minő lehetne, vagy lennie kellene. S ha társadalmunkat megítélni akarjuk, ne állítsuk azt, se magunk ne álljunk eszményi magaslatra, hanem maradjunk csak a földön, a rögök között. A föld a mi házáunk, nem a magas levegő ég! A mi társadalmunk nincs oda fejlődve, hogy benne a bűnt pusztán erkölcsi fegyverek által megfégyelmezhesük.

Tapasztalati igazság, hogy a botbüntetés eltörlése az apróbb bűntényeket megszorította. A kis és nagy tolvajok, sikkasztók, csirkefogók, sipések, betörők, aprószeres tolvajok itt és ott, falun és városban, mint a gomba, úgy szaporodtak. És azok a becstelenségi, rágalmaszasi perek, melyek minden falusi bíró előtt halomra nőnek évenként!

Maga a mindennapi élet bizonyosság mellettünk. Egy tisztes nőt láttunk az utcán, kit egy kofa rut nyelvével a földnek saráig legyalazott. A nő ferje panaszt tett, s a kofa 24 órai börtönre, vagy annak váltására ítéltetett. Ezzel meg lett adva a tisztes nőnek az elégtétel! Egy jól ismert tolvajra rábizonyul, hogy a falusi gazdasszonyok tyukjait, kőverlibáit rendszeresen elorozza. Bejelentetvén, 2 napi börtönt kapott s vagyontalansága miatt kártérítésre nem ítéltethetett.

Mindnyaján tudjuk, hogy az alsóbb népsztyála a bebörtönözést nem tartja valami megfélemlítőnek, sőt inkább leüli a bírságot, mint pénzüli kiírással. Hanem a botot, azt már respektálta. Ha azt a fentebbi kofát, meg azt a tyuktolvajt brevi manu megcsapatta volna a rendőrség, jövőre bizonyosan tartózkodóbbak lettek volna a más becsületében s vagyonában gazdálkodni. De mikor ma az utolsó gyerek is tudja, hogy vége a mogyorófa büntetésnek!

Bizonyára vissza fog tetszeni a humanizmus híveinek, hogy mi a botbüntetés eltörlését kárhoztatjuk, de hát nem tehetünk róla, ha ezen nézetünkben a mindennapi tapasztalás erősített meg bennünket. Most már igaz, hogy visszafelé nem mehetünk, de legalább tegyünk annyit, hogy szakítsunk az állhumanizmussal s ne vegyük oly nagyon szívünkre a gazemberek sorsát, ne legyünk annyira tulérzékenyek a bűnösök iránt, mert akkor a bűnnek kedvezünk. Hiszen maga a bűn a gyalázat és nem a büntetés.

De mikor rabsegélyező-egyleteink ugy vannak feltüntetve, mint a humanizmus legnemesebb intézményei! Nem elégszünk meg azzal, hogy a rabokat a börtönben jól tápláljuk, de még kiszabadulása után is pénzzel segítjük s állást szerzünk nekik, hogy megélhessenek. De azt elnézzük, hogy a börtönben egymást kitanítják a rabok, s a nagy tolvaj megoktatja a kis tolvajokat.

Hogy mennyire megjavítja a börtön a rabokat, példa reá a Kozma kir. ügyész embere. Egy megjavított rabot ugyanis Kozma főügyész kibelyezett egy birtokára felügyelőnek, s feldicsékedett vele, hogy ime a mi börtönünk mennyire ujja teremti a gonosztevőket. Kivitte barátait a főügyész ur, hogy nézzék meg ezt az embert és bámuljanak. S midőn ott a megjavított ember vezeltette a vendégeket, egy rozszant pajtára mutatva így szólott Kozma urnak: nagyságos uram, ezt a régi rozsz pajtát pedig tessék beasszekurálni; a többi majd olvégzem én! . . . A főügyész ur azonnal kijózanodott s látta valóságban az ő emberét!

Bizony a mi fenytő bíróságaink, az ő hosszadalmas eljárásukkal, börtönökkel és javító rendszereikkel együtt, mind az állhumanizmus szolgálatában állanak.

KÜLFÖLD.

A legifjabb főhercegnő keresztelése. Szalvator Ferenc főherceg és Mária Valéria főhercegnő leánykájának a keresztelése kedden déli 12 órakor ment végre a bécsi burgban. A keresztelést Mayer udvari prelátus végezte. A kis főhercegnő Erzsébet, Mária, Franciska, Karolina, Ignácia nevet kapott. A keresztelésnél jelen volt a király, a királyné, az uralkodóház Bécsben tartózkodó valamennyi tagja, Kálnoky gróf külügyminiszter, Taaffe gróf osztrák miniszterelnök, Szógyény miniszter stb. stb.

A finnországi lapok újvi számait az orosz cenzura elkobozta. E rendszabályra a lapok azzal szolgáltak rá, hogy újvi elmékedéseikben bíralták a mult évben kiadott russzifikáló rendeleteket. Mint most a Finnland című újság jelenti, az orosz kormány elhatározta, hogy újjászervezi a finnországi szenátust, s a finn alkotmányt ez egyetlen és utolsó órára; az újjászervezés célja az, hogy megtörjön minden ellenzéki séget az oroszító törekvésekkel szemben.

Zsidókiavandorlás. Varsóból jelentik, hogy a kormány megengedte, hogy Lengyelország minden részéből 20,000 zsidó a báró Hirsch-tele argentinai kolóniára kivándorolhasson. A Daily Telegraph-nak Pétervárról azt jelentik, hogy az orosz kormány a zsidók ellen irányuló törvényt a lengyelországi alattvalókra is kiterjesztési igyekszik.

A czárni, mint Pétervárról távirják, most már valamennyire jobban érzi magát. A massage-kura igen jó hatással van reá. Különösen jól hatnak a czárnéra a György nagyherceg betegségéről szóló hírek, melyek most már sokkal kedvezőbben hangzanak.

Spanyolország csatlakozása a hármasszövetséghez. A párisi újságok ugy értesülnek Madridból, hogy a spanyol kormány el van tőkélve a hármasszövetséghez való csatlakozásra. Spanyolország közvéleménye, mely nagyon elkeseredett a francziák vámpolitikája miatt, szimpatiaival fogadja kormányának s szándékát, a mi most már azért is megérdemli a számbavételt, mert az eddigi párisi nagykövet helyébe legközelebb új embert léptetnek, a ki barátja a hármasszövetségnek.

A hold regéből.

— Jan Neruda. —

Fo ditotta: ifj. Mórész Pál.

(Folytatás.)

Hetedik éjszaka.

— Egy kis vidéki városocská felett állapodtam meg — kezdte a hold — nézegettem, hogy egy kis patakából a halak, mily kíváncsian dugdosták elő fejcskéiket. Egy elég magas, csak némi részben lefordított töltesen keresztül vidám hangok terjengtek át hozzám, nem tudtam meghatározni, hogy fényemtől vagy pedig ama hangoktól jött-e a víz oly könnyű rezgése. Egy kis házaeskából hangzott a zaj, a brügő dörmögése, a hegedű kesergése, a fuvola sivitása, fiézkők kurjantása és lányok felhangzó síkjai. A házasszonya ma temette el öt éves leánykáját, ennek a sirja felett tánczoltak, így üzve el a gyászt a házból. En azonban ugy gondoltam, hogy az anya mikor lenyugszik, nem tud aludni, mert égő szemei mindig arra a helyre vannak tapadva, hol még reggel a virágokkal ékített koporsó állott — halvány, fehérceru anyagka pihent abban, fekete haján koszorú volt. — Azonban gondolatmenetemet megszakítottam, mert figyelmemet az a kis emberi lényecske vonta magára, ki most vigyázva kiössant a nyitott ajtón. Pofók, ragyogó arcu kedves gyermeké, hullámos fűrtökkel. A balkéz hüvelyk ujját daczosan felbigyesztett ajkai közé dugta, s szemecskéiből bő könnyek folytak alá. Egy pillanatig még megállott az ajtónál, de aztán bizonytalan tekintet vetve a házacsckára, lappangva közeledett a patak felé. Ott aztán leült egy fuzfa alá, feltekintett reám és könnyei még jobban megeredtek.

Korosabb nővérkéjét temették el. Mennyire szerette! Már tegnap óta nem leli helyét, mindig csak réd gondol, utána vágyódik és bizonyára még jobban bánkódnék utána, ha csak annyira el nem lett volna foglalva Anyja,

Ujdonságok.

*** Olvadás.** A mint a választások első napján, jan. 28-án, elolvadtak a Szapáry reményei: azonképpen olvadt el azon hótömeg is, mely január folyamán esett. Zavaros fertőben lubiczkol a mai politikai irányzat, sár és piszok az, a mit a kormánykerék haladása fölver; sár és piszok van az utcazákon is, lucskos lepte be a járdákat, olvad és olvad egyre. Nem volt az idén télünk. Január még elég keményen viselte magát, de már a végén meglágyult az idő, február pedig egészen lucskos mezben jelentkezett. — Ha az égből vízszintesen szürkéségével nem borongana fellettünk, szinte hallani vélők már a madár dalát s szinte azt várnók már, hogy az erdő mélyén kifakad a tavasz első virága. . . De kétséges, vajjon reményeink nem koraiak-e? Ki tudja, hogy a tavasz első hónapja, márczius, nem zuzmarával köszönt-e be? Mi nem rendelkezünk a Falb jövendő-mondó tehetségével, de a gyenge tél agaszt bennünket s felünk tőle, hogy a tavasz nem virágot, de fagyot hozozzunkra. . .

*** P.-Ladányból** írják lapunknak, hogy Papp Elek országgyűlési képviselő a mult évben Kabán tartott értekezletből kifolyólag fölkeretett a vizsábalyozási ügyben egy memorandum készítésére, ő azt el is készítette s egy küldöttség élén fölvitte a miniszterhez. — Az eredmény nem is maradt el, mivel a miniszter — további intézkedésig — felüggesztette a vizsábalyozási ügyet. A p.-ladányi közbirtokosság, halaját kifejezendő, B a l o g h Sándor főbíró indítványára Papp Elek orsz. gyűl. képviselőnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s a jegyzőkönyvi kivonatot Kiszlak Sándor r. kath. eszperes-plébános vezetésére adott át küldöttséget szívélyesen fogadta s magánál marasztalta ebédre. Az ebéden a p.-ladányi küldöttségen kívül Karczagról is többen résztvettek s számos lelkes pohárköszöntő mondatot. Megemlékeztek Kossuthról is, kinek nagy nevére hangosan csendültek össze a poharak.

*** Hadmentességi adó.** Az 1880. évi XXVII. t. czikk 13. § 3 dik pontja értelmében, minden e városban ennek területén lakó mezőgazdák, gyártulajdonosok, gyárigazgatók, kereskedők, iparosok, vállalkozók, szülők, gyámok ezennel felhivatnak, hogy a náluk alkalmazásban álló vagy családjukban és gondnokságuk alatt élő hadmentességi díj fizetésre kötelezett munkásait, segédjeiket cseledjeiket, családtagjaikat illetve gyámolijaikat — legyenek azok ide való illetőségű, vagy vidékről Debreczenbe költözöttek is, — komolyan oda-utasítsák, hogy az 1895-ik évi hadmentességi díj-kivetéséhez szükséges vallomástétel végett sürgősen e hó folyamán a városházánál levő hadmentességi díjkivető hivatalban pénzbírság, esetleg fogságbüntetés terhe alatt multhatatlanul megjelenjenek. A hadmentességi díjköteles egyén pedig az iránt hivatik fel, hogy az 1892 évi hadmentességi díj alapjául szolgáló 1891. évi egyesenes állami adóját tartalmazó adókönyvecskéjét — hadmentességi díjkönyvével együtt — legyen a saját személyére, vagy szülei nevére kiállitva, azon házszám feljegyzése mellett, melyben lakik, okvetlenül magával hozza, — s a törvény 13. § 3.

kinek az mintegy vizsátalású szolgál, hogy mindenfelé magával huzcolhatja, volt vele tegnap a papnál, a sirásónál, de meg még sohasem fordult meg náluk annyi ember, mint éppen ez alkalommal. A testvérkéje koporsójára halmozott virágokkal is játszatott, a halotti ruha maradékát is neki adták, hosszabb volt, mint jó maga és oly vékony, hogy mindent a legpompásabban láthatott rajta. És aztán a zene, gyertyák, a koszorús leányok — minden oly szép volt, ő maga is oly boldog volt és most egyszerre —

— De különösen egy koszorús lányka tetszett meg neki. A legnagyobb volt mind között és a leghangosabban kaczagott, a legények csipkedtek is az arczát, de az őt, a gyermeket ültette ölébe, játszott vele, sőt még edes pálinkát is adott neki. Vacsoránál is mellé akart ülni, de az anyja félrekküldte, hogy ne látatlankodjék a nagyobbak között. Ezt nagyon szívére vette, meghidegült mindenki iránt, nem is akart tovább az emberek közt maradni és kiszökött. . .

Hosszu ideig ült ott a fiúcska, egy örökévalóságának tetszett ez neki. Kicsiny szívét majd megszakították a zene hangjai, melynek szomorubbát még soh'sem hallott életében. Végre felszárítottá könnyeit, nem is zokogott már, csak néha-néha sóhajtott egyet. A házikóban soká nem érezte hiányát, csak még most jelent meg az ajtóban a fiatal anya, ki fűrkészve tekintgetett jobbra-balra, kiáltván: — Károly! Károly! Hol vagy? Károly! . . . A gyermek visszafajította lélekzetét, de nem válaszolt, nem jelentkezett. Az anya lépett még egyet-kettőt, kiáltott is még egyet, majd ismét befordult. Csak még egyszer kiáltott volna, csak még egyetlen egyszer, akkor jelentkezett volna — de így — nem! Még egy pillanatig daczolt, de aztán hangosan sikoltozva, — sirva futott a ház ablaka alá. Többen kisérttek a házból, s úgy vitték be ölben. A sipszó hallgatott egy percig, de aztán ismét felhangzott a vidám, régi nóta. már minden jól volt!

pontjában kívánt adatokat bmondja, valamint az évközben beállott lakváltozását bejelenteni szoros kötele sség é n e k ismerte. — Azon esetben pedig, ha valamely hadmentességi díj fizetésére kötelezett egyén a városból elköltözni vagy távozni kívánna, a reája kivetett hadmentességi díjat egyszerre lefizetni s elköltözését, vagy távozását a hadmentességi díjkivető hivatalban szóval jelenteni köteles. — ellenesetben a fent idézett törvény 20. §-sa értelmében a reá kivetett hadmentességi díj 2—6 szoros összegének megfelelő pénzbírsággal, esetleg megfelelő fogsággal fog sújtatni. Végre oly esetekben, midőn a 13. § 3. pontja alatt említett védkötelesek hadmentességi díjkötelezettségük ideje alatt elhalnak, kötelesek azoknak szülei, gyámjai esetleg nejei, vagy rokonai az elhalálozástól számított 30 nap alatt az illető e czélra bélyeg mentesen kiállítandó halotti bizonyítványt a fent nevezett hivatalban bemutatni, mivel annak nem teljesítése esetén azon szülő, gyám, nő vagy rokon, ki az ily halotti bizonyítványt a kitűzött határidőben be nem mutatja, 1—5 frtnyi pénzbírsággal büntetetik meg. A városi tanács.

*** Amerikába.** A rendőrség tegnap éjszaka ismét újabb, mintegy 10 kivándorló jelöltet tartóztatott le a vasúti állomáson. Valamennyien szemlémegei magyarok, illetőleg kettő közülük zsidó, kik, mint egykoron Józsué a Kánaán földjére, ugy ők is kiakartak vezetni magyarjainkat Amerikába. A két zsidó egy amerikai fehér-rabszolga-kereskedő, illetőleg kitelepítő vállalat ügynökei, s mint ilyenek, már rég megérdemelték volna a legszigorubb büntetést, csak hogy nincsen, a ki büntesse őket. Most is legfeljebb visszatoloncolják őket hazájokba. (?) Ha ugyan volna hazájok?

*** A guti vadász-társaság.** A jogés pénzügyi bizottság javaslata folytán a tanács elfogadta a guti vadász-társaság bérlet meghosszabbításról szóló kérvényét. Az újabb szerződés 10 évre bír érvénnyel és 120 frt évi bérösszegezlől szól.

*** Kinevezések.** A debreczeni kir. itélőtábla elnöke: Öreg Béla végeztet joghallgatót, a vezetése alatti kir. itélőtábla területére segélydíjas joggyakornokká; a debreczeni kir. főügyész: a debreczeni kir. ügyészséghez irnokká Redl Kálmán kaposvári kir. ügyészségi irnokot nevezte ki.

*** Műkedvelő előadás H.-Nánáson.** Mint námasi levelezőnk értesít, az ottani műkedvelő társaság a »Boesky« szobor alapjára előadást akar rendezni. — Az előadást, mely táncmulatsággal volna összekötve, majd a jövő hónapban fogják megtartani.

*** Vértési Arnold.** A »Debr. Ellenőr« főszerkesztője, hogy nyugodtan élhessen nagy sikerű szépirodalmi munkálkodásának, végleg visszavonult a hírlapirástól s a »Debr. Ellenőr« szerkesztését teljesen Vértési Gyulára ruházta át. A nyugalmra vonuló hírlapíró a »D. E.« tegnapi számában vett meleg búcsút lapja olvasó-közönségétől.

*** Thea-estély.** Meghívó a debreczeni evang. »fillér-egylet« által jótékony czélra 1892. évi márczius hó 5-én szombaton a »Bika« szálloda dísztermében rendezendő tánczvigalommal egybekötött thea-estélyre. Belépti-díj személyenként 1 frt 50 kr. Ez összegbe az e czélra fölkerült fiatal hölgyek által felszolgálóadó

Hallgassák, mint fecseg a hold a la Jean Paul az emberi önállóság kezdete felől! Minden iránt érdeklődik e vén ficzkó — szerencsés atyuska, kinek még oly tiszta gyermek tekintete van.

Nyolczadik éjszaka.

Oly különösen reszketett, hogy nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem tőle az okát.

— Rázod a fejedet? Nem csoda, öreg legény vagy, a te korodban és a te helyeden más is megtenné azt! — Mert egy különös dolog nagyon is gondolkozóba ejtett!

— És mi volna az?

— A te néped! Különös nép ez! Tegnap egy falucskába tekintetem le. Kint a falu melletti réten volt a falu fiatalasága, énekeltek. — Hallgattam dalait, nagyon tetszetek azok nekem, szeliden lebegtem felettök, hogy egy hangot el ne veszítsek nótázásukból. Mert a ti éneklétek oly különös, oly talányos előttem. A legpajkosabb dalokat is úgy éneklitek, mintha gyermekek volnátok, gajdoltok, mintha táncolni akarnátok, igen ti úgy énekeltek, mint az élő madárka, mely nem tudja, hogy ő dalol. Dalotok gyermekies, de mégis bölcsék vagytok és mégis minden-nemzet között ti vagytok a tapasztalásban és nélkülözésben leginkább megédzett agyok. Az agy sem dalol, csak regél és mégis oly zengetes, dallamos gondolatai vannak, mint a kék harang virág, mely az omladék vár tornyán nőtt, mely dalait csak néman lengeti szét. Minden nemzet a maga módja szerint énekel! A pálmák szelid lombja alatt értelmes, a virágító himes völgyekben, mint könnyű virág, a forró tengerparton, mint porszó tűz, a híres hősök honában, mint kardvágás, a hegyek hatalmas országában, mint merész sas, mint egy ábrándos árnyék, szökdelő patak, gyógyvirág, — de ti nálatok e közül egy sincs meg.

(Folyt. köv.)

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

KARÁCSONY VARSÓBAN.

Ünnepe van, — ez csendül
Hangos harangszóiban,
Karácsony ünnepe
Szomorú Varsóban.

Örömdal hirdeti:
Földre szállt az eszme!
Elragyomott lengyel
Ugyan mit keresne?

Nem koporsó: bölcső
Ma az Isten háza.
Nem illenek abba
Könyvei hullása.

Jámbor orosz ember
A templomba elmegy.
Tiszta szív, tiszta kéz
Kedves az Istennek.

Jámbor orosz ember
Ezzel nem éri be:
Templomba a lengyelt
Korbácsal veri be.

Beveri templomba.
Nem is magáéba:
Bús idegen szóra,
Az oroszokéba.

Férfi, nő, agg, ifjú
Térde omlik sorba:
Jövel Jézus Krisztus
Szomorú Varsóba!

Földre tiport nemzet
Messziását várja:
Jöjj hamar, jöjj hamar
Lengyelek királya!

Jánosy Zoltán.

szereti s azért nagyon szívesen venné, — ha mégis ő lenne Anglia királynéjává. — Hasonló házasság történt az orosz uralkodóházban. III. Sándor császár felesége, Dagmár dán hercegnő, menyasszonya volt Sándor bátyjának, Miklós nagyhercegnek, ki Nizzában meghalt tüdővészben. Halalos ágyán megfogadta öcsésével, hogy menyasszonyát feleségül veszi és özvegyévé teszi.

Piros fény a szalonokban. A divatvilág hazájában egy darab idő óta minden előkelő szalonban nagy előszeretettel használják a piros világitást; a lámpákra piros üvegeket alkalmazva. Úgy találják, hogy a halvány rózsaszín igen előnyösen festi meg a társaságot. Eljegyzéseknél a pirosabb fény, mely mintegy a lángoló szerelmet képviseli, egész ünnepélyes tónussal veszi körül a társaságot.

Szőrnyű családi dráma. Lemberg-ből táviratozzák, hogy Kzisen községben egy Latacz Miklós nevű földmives minden ok nélkül fejssével agyonverte nejét, öt éves gyermekét és nagybátyját s a holttesteket aztán darabokra vagdalta. Két másik gyermeke a vérengzés alatt elmenekült s lármát csapott, mire a szomszédok a dübörgőt megkötözték s bezsárolták Stanislauba.

Kopáló kisasszony. Tanner megkezdte, Succi és Merlati folytatta. Mindenik új rendszert létesített a kopálás művészetében. Most megint akad olyan vállalkozó szellemű leány, ki ezt a művészetet tökéletesíteni akarja. A dolog a nál érdekesebb, mert ez egyszer hölgy produkálja magát. Párisban Miss Nelson enekésnő a „Terminus” szállóban megkezdte harmincz napra terjedő kopálását. Azt állítja, hogy harmincz nap alatt semmit sem eszik, csak azzal az elixirrel él, melyet dajkája, a ki indián nő volt, adott neki. Páris nagyon érdeklik a kopáló művésznője iránt.

Harmincezer forint a lángok közt. Zagorzbán, mint egy lebergi távirat jelenti, a posta- és vasút-állomás épülete kigyullt s leégett. Az épen elküldésre váró értékek és levelek szintén elhamvadtak; a megsemmisült készpénz-küldemény 30,000 forintot tesz ki.

Rabok összeesküvése. Egy bécsi fogház egyik czellájába zárt rabok meg akarták gyilkolni a börtönfelügyelőt, hogy aztán elmenekülhessenek. Kivettek az ágyból egy vasrudat, s ezzel akartak elbánni a felügyelővel. Csakhogy a tervet egyik fegyenc társuk elárulta. Czédulát csuszított az ajtó közé, melyen egy rendőrt az egész dologról értesített.

Közgazdaság.

Uj szabadalmi törvényt ígért Baross győri beszédében. Ezzel kapcsolatban a „Kereskedelmi Jog-és Ismeretek Tára” azt írja, hogy a kereskedelmi minisztériumban már néhány év előtt elkészült egy szabadalmi törvényjavaslat, melyet véleményezés végett a pénzügyminisztériumhoz tettek át, de az ott a közbejött sürgősebb ügyek következtében mai napig is elintézetlenül hever. Midőn legutóbb a német kereskedelmi szerződés tárgyában Schnierer Gyula miniszteri tanácsos Berlinbe küldetett, a kereskedelmi miniszter megbízta, hogy a szabadalmi ügyet ott tanulmányozza. Ez megtörtént és Schnierer most a kérdéssel foglalkozik. Az idézett lap szerint a szabadalmak engedélyezésénél az elővizsgálati rendszert szándékozzák behozni.

Köbányai sertesüzlet

A serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 2.

a) Hizott sertes árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronkint 300—400 klgon felüli sulyban) 44.—45.—. 2) Öreg közép (páronkint 300—400 klg-sulyban) 43.—44.—. 3) Fialat nehéz (páronkint 320 klgon felüli sulyban) 46.—46.50 f. Fialat közép (páronkint 251—320 klg, sulyban) 45.—46.—. 5) Fialat könnyű (páronkint 250 klgmíg terjedő sulyban) 42.—44.—. II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronkint 280 klgon felüli sulyban) 43.—44.—. 7) Közép (páronkint 220—280 klg, sulyban) 42.—43.50. 8) Könnyű (páronkint 220 klgmíg terjedő sulyban) 40.—41.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronkint 260 klgon felüli sulyban) 43.—44.—. 10) Közép (páronkint 220—260 klg, sulyban) 42.—43.—. 11) Könnyű (páronkint 220 klgmíg terjedő sulyban) 40.—41.—. Sertés létszám: február 1. napján volt készlet 130,412 darab. A hizott sertes üzletirányzata: változatlan. — Hizalmai való sertes 14.—16.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 2045 drb.

Budapesti gabonatözsde. Február 3-án. Buza tavaszra 10.49 pénz 10.51 áru, őszre 9.39 pénz, 9.41 áru. — Tengeri 1892 máj.—jun. 5.54 pénz, 5.56 áru. Zab tavaszra 6.14 pénz, 6.16 áru, őszre — pénz, — áru. — Káposztarepeze aug.—sept. 13.30 pénz, 13.40 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Szives tudomásul!

A közelgő farsangra nagy választékban érkeztek raktárba

BÁLI SZÖVETEK,

színes selymek,

FRANCZIA VOILE-OK,

atlasz, satin és batisztkok,

továbbá: LEGYEZŐK, VIRÁGOK, CSIPKÉK,

báli belépők,

melyeket igen **olcsón** árúsítunk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

DEBRECZEN, ROZSATÉR.

Mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

(8.) 22.—

Meghívás.

A DEBRECZENI IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK

XXV-İK ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1892. évi Február hó 21-ik napján délelőtti 10 óraker tartandja

DEBRECZENBEN, az intézet saját helyiségében

melyre a t. cz. részvényesek meghivatnak, oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 23-ik cikkének rendelete szerint részvényeiket a közgyűlés előtt 5 nappal az intézet pénztáránál le kell tenniök.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatói jelentés az 1891-ik évi üzletről.
2. Az 1891. évi zárszámadások és mérleg s ezzel kapcsolatban a felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése után a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása vagy megtagadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok 34-ik cikke értelmében a kilépő két igazgatósági tag helyének három évre leendő betöltése.
4. Az alapszabályok 48-ik cikke értelmében három felügyelő bizottsági tag választása.

Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőző 8 nap alatt a bank helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1892. február hó 2-án tartott ülésünkből.

(44.) 1—3.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Magyar általános kőszén bányá részvénytársulat.

Ajánlja a t. malom-, szeszgyár- és cséplőgép-tulajdonos uraknak, valamint szobafűtésre legjobb minőségű

ezen teri és királdi

vegyes-, akna- és darabos-szenét

egész kocsiakományokban minden állomásra szállítva.

Megrendelések intézendők

a magyar általános kőszénbánya részvénytársulathoz
Budapest, V., vaczi körút 46.

Képviselek, kik e szakmában jártasak, kerestetnek. Ajánlatok az igazgatósághoz nyújtandók be.

(83.) 3—15.

„DEBRECZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj uteza 1702. számú Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvállal mindennemű nyomtatványokat, u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb

a legizlésebb kivételben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Uj vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” és a „JOGI HETILAP” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásául

Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Bírósági nyomtatványok készletben vannak.